

ΕΠΑ.Λ. Α' ΟΜΑΔΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η ανεργία οδηγεί σε απώλεια του εαυτού

Πώς αντιδρούν τα περισσότερα άτομα αν, από τη μια μέρα στην άλλη, βρεθούν χωρίς εργασία; Ποιες ψυχικές διεργασίες συντελούνται, όταν μάλιστα, για λόγους εντελώς άσχετους με τις εργασιακές τους ικανότητες, η απόλυσή τους συνεπάγεται την είσοδό τους σε ένα μακροχρόνιο και αδιέξοδο καθεστώς ανεργίας; Οι πρώτες σοβαρές μελέτες των ψυχολογικών επιπτώσεων της ανεργίας πραγματοποιήθηκαν το 1938 από τους Philip Eisenberg και Paul F. Lazarsfeld, οι οποίοι, αναλύοντας τις αντιδράσεις των ανέργων, αναγνώρισαν τρία τυπικά στάδια ή φάσεις. Το πρώτο στάδιο χαρακτηρίζεται από την απορριψη και τη συστηματική άρνηση της νέας κατάστασης: το άτομο αρνείται να αποδεχτεί ότι έχασε την εργασία του και ελπίζει ότι με κάποιο τρόπο θα επαναπροσληφθεί ή θα βρει άλλη καλύτερη εργασία. Ακολουθεί το στάδιο της απαισιοδοξίας και της αησυχίας: ύστερα από αρκετές αποτυχημένες προσπάθειες εύρεσης εργασίας αρχίζει να συνειδητοποιεί τη δεινή κατάστασή του. Τότε, συνήθως έπειτα από εννιά μήνες ανεργίας, εισέρχεται στο στάδιο της απελπισίας και της κατάθλιψης: δεν βλέπει καμία διέξοδο ή προοπτική λύσης στο πρόβλημά του.

Εξάλλου, μετέπειτα έρευνες κοινωνικών ψυχολόγων έδειξαν ότι ο κάθε άνθρωπος διαμορφώνει μια εικόνα του εαυτού του ανάλογα με τους κοινωνικούς ρόλους που αποδέχεται να αναλάβει. Στο βαθμό μάλιστα που το άτομο ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του ρόλου του, αποκτά αυτοπεποίθηση και συγκεκριμένη κοινωνική ταυτότητα. Η απώλεια της εργασίας, ωστόσο, επηρεάζει αρνητικά αυτή τη διαδικασία: ο άνεργος στερείται τον κοινωνικό ρόλο του εργαζόμενου, αρχίζει να αμφιβάλλει για την κοινωνική του ταυτότητα και η εμπιστοσύνη στον εαυτό του κλονίζεται.

Ίσως γι' αυτόν τον λόγο οι περισσότεροι ειδικοί επιμένουν ότι το πιο ουσιαστικό σύμπτωμα της απώλειας εργασίας δεν είναι τόσο η έλλειψη χρημάτων όσο η απώλεια της αυτοεκτίμησης και του αυτοσεβασμού. Αυτή η διαβρωτική αίσθηση μιας «άχρηστης» και «επισηφαλούς» ζωής στο περιθώριο της κοινωνίας οδηγεί τους ανέργους σε πράξεις απελπισίας και απόγνωσης, όπως το να περιφέρονται καθημερινά στον χώρο όπου εργάζονταν μέχρι πρόσφατα ή να συνεχίζουν να υπογράφουν στο βιβλίο παρουσιών της κλειστής εταιρείας.

Η εσωτερίκευση αυτής της κατάστασης οδηγεί, κατά κανόνα, σε ενοχικά αισθήματα που όχι μόνο καταστρέφουν κάθε προσπάθεια εξόδου από την «προσωπική» κρίση αλλά και εμποδίζουν την αναζήτηση εργασίας, ιδίως σε χαλεπούς οικονομικά καιρούς. Η αδράνεια και η ακινησία αποτελούν τα τυπικά

γνωρίσματα μιας εσφαλμένης και ενοχικής «εσωτερίκευσης» του προβλήματος της ανεργίας ως προσωπικού προβλήματος των ανέργων που σχετίζεται, υποτίθεται, με κάποιες υποκειμενικές ελλείψεις ή αδυναμίες και όχι, όπως συμβαίνει στην πραγματικότητα, με τα αντικειμενικά οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα που επιβάλλουν τη βαρβαρότητα της ανεργίας.

Βέβαια, το πόσο παραλυτικό ή αυτοκαταστροφικό θα είναι το αίσθημα κοινωνικού αποκλεισμού που αισθάνεται ο άνεργος εξαρτάται από υποκειμενικούς αλλά κυρίως από κοινωνικούς παράγοντες: από την αλληλεγγύη και την αποτελεσματική υποστήριξη του κράτους πρόνοιας μέσα στο οποίο ζει. Για παράδειγμα, στις βόρειες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου το κράτος πρόνοιας είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένο, η περιθωριοποίηση και ο κοινωνικός αποκλεισμός των ανέργων βιώνεται διαφορετικά από ό,τι στις μεσογειακές χώρες του Νότου. Στον Βορρά η περιθωριοποίηση των ανέργων δεν οφείλεται τόσο στην έλλειψη ενός σταθερού μισθού (αφού τα επιδόματα ανεργίας τους επιτρέπουν να ζουν αξιοπρεπώς) όσο στην απώλεια του κοινωνικού τους ρόλου και στο δυσάρεστο ενοχικό συναίσθημα ότι ζουν σε βάρος των άλλων. Στις μεσογειακές ευρωπαϊκές χώρες, αντίθετα, τη στήριξη των ανέργων αναλαμβάνει το στενό οικογενειακό τους περιβάλλον. Όμως, η οικονομική δυσχέρεια των περισσότερων οικογενειών, σε συνδυασμό με την απουσία ενός στιβαρού κράτους πρόνοιας, καθιστά ανυπόφορη τη ζωή των ανέργων στον Νότο και τους εξωθεί σε πιο βίαιες ή αυτοκαταστροφικές αντιδράσεις.

Διασκευή άρθρου του Σπύρου Μανουσέλη από το διαδίκτυο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- A.** Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100 – 120 λέξεις).

Μονάδες 25

- B.1.** Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο 80 έως 100 λέξεων το περιεχόμενο του παρακάτω αποσπάσματος του κειμένου: ... οι περισσότεροι ειδικοί επιμένουν ότι το πιο οργιστικό σύμπτωμα της απώλειας εργασίας δεν είναι τόσο η έλλειψη χρημάτων όσο η απώλεια της αυτοεκτίμησης και του αυτοσεβασμού ...

Μονάδες 10

- B.2.** Να κάνετε την αντιστοίχιση ανάμεσα στις δύο στήλες. Μια μόνο λέξη της στήλης B μπορεί να τεθεί ως συνώνυμη της κάθε λέξης στη στήλη A. Επομένως πέντε λέξεις της στήλης B περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
	Α. δύσκολους
	Β. ισορροπημένη
1. διεργασίες	Γ. εξακολουθούν
2. δεινή	Δ. διαδικασίες
3. ανταποκρίνεται	Ε. άσχημη
4. συνεχίζουν	Στ. επιδίδεται
5. χαλεπούς	Ζ. ευκαιρίες
	Η. εντυπωσιακούς
	Θ. σταματούν
	Ι. αντεπεξέρχεται

Μονάδες 5

- Β.3.** Να δώσετε από ένα αντώνυμο για κάθε μια από τις παρακάτω λέξεις:
άσχετους, απόρριψη, απαισιοδοξίας, αποτυχημένες, εισέρχεται.

Μονάδες 5

Αφού μελετήσετε προσεκτικά την τελευταία παράγραφο του κειμένου να απαντήσετε στα εξής ερωτήματα:

- Γ.1.** Ποια είναι η δομή της παραγράφου;

Μονάδες 5

- Γ.2.** Ποιος είναι ο τρόπος πειθούς της παραγράφου; Να αιτιολογήσετε την άποψή σας.

Μονάδες 5

- Γ.3.** Ποια είναι η συλλογιστική πορεία που ακολουθεί ο συγγραφέας; Να αιτιολογήσετε την άποψή σας.

Μονάδες 5

- Δ.** Η ανεργία λαμβάνει δραματικές διαστάσεις τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας. Δεν πρέπει μάλιστα να παραβλέπουμε το γεγονός ότι οι συνέπειες της ανεργίας δεν αφορούν μόνο τον άνεργο, αλλά έχουν και γενικότερες κοινωνικές προεκτάσεις, τόσο σε επίπεδο κοινωνικών σχέσεων όσο και σε επίπεδο οικονομικής και πολιτικής ζωής. Σε ένα άρθρο λοιπόν που θα δημοσιευθεί στην εφημερίδα του σχολείου σας να αναφερθείτε στις επιπτώσεις της ανεργίας για το άτομο και την κοινωνία και να προτείνετε κάποια μέτρα που θα μπορούσαν ίσως να περιορίσουν την έκταση του φαινομένου. Να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο 500 – 600 λέξεων.

Μονάδες 40

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ